

הממנים הגדולים שלמעלה.
שפאשר הקדוש ברוך הוא עושה
דין בעולם [ר"א בקם], הוא עושה
דין בכל, במעלה ובמטה.

(ישעיה מא ג) ירדפם יעבור שלום
ארח ברגליו לא יבוא, (ישעיה מא ג).
ירדפם - זה אברהם, שאברהם
היה רודף אותם, והקדוש ברוך
הוא היה עובר לפניו והורג
אותם, שפיתוב יעבור שלום. זה
הקדוש ברוך הוא שנקרא שלום.
ארח ברגליו לא יבוא, וכי עולה
על דעתך שאברהם היה הולך
בתוך העננים או בתוך סוסים
ומרכבות? אלא ארח ברגליו לא
יבוא, שלא היה הולך לפני
אברהם לא מלאך ולא שליח,
אלא הקדוש ברוך הוא לבדו,
שפיתוב ארח ברגליו. מי זה
רגליו? אלו המלאכים שפתחתו
של הקדוש ברוך הוא, כמו
שנאמר (זכריה יד) ועמדו רגליו
ביום ההוא וגו'.

דבר אחר מי העיר ממזרח - בא
ראה, בשעה שהקדוש ברוך הוא
העיר את העולם להביא את
אברהם ולקרב אותו אליו,
ההתעוררות הזו משום שעתיד
היה לצאת ממנו יעקב ולהעמיד
שנים עשר שבטים כלם צדיקים
לפני הקדוש ברוך הוא. צדק
יקראהו לרגלו, שהקדוש ברוך
הוא היה תמיד קורא לו מיום
שנברא העולם, כמו שנאמר
(ישעיה מא) קרא הדורות מראש.
ומשום כך, צדק יקראהו ודאי.
לרגלו - להתחבר בו בעבודתו
ולקרב אותו אליו, כמו שנאמר
(שמות יא) העם אשר ברגליו.

דבר אחר מי העיר ממזרח -
שמשם ראשית האור להאיר.
משום שהדרום, אותו החזק של
האור שלו הוא מן המזרח. ועל כן, מי העיר - אותו האור של הדרום. ממזרח - משום שהוא

הוא דינא בעלמא (ר"א בעמא) בכלא עבד דינא
בעילא ותתא.

ירדפם יעבור שלום ארח ברגליו לא יבוא
(ישעיה מא ג). ירדפם דא אברהם.

דאברהם הוה רדיף לון, וקודשא בריך הוא
הוה עבר קמיה וקטיל לון. דכתיב יעבור
שלום דא קדשא בריך הוא דאקרי שלום.

ארח ברגליו לא יבוא. וכי סלקא דעתך
דהוה אברהם אזיל בגו ענני או בגו
סוסון ורתיכין. אלא ארח ברגליו לא יבוא,
דלא הוה אזיל קמיה דאברהם לא מלאכא
ולא שליחא אלא קדשא בריך הוא בלחודוי
דכתיב ארח ברגליו. מאן רגליו אלן מלאכין
דאנן תחותי דקדשא בריך הוא כמה דאת
אמר, (זכריה יד) ועמדו רגליו ביום ההוא וגו'.

דבר אחר מי העיר ממזרח. תא חזי,
בשעתא דקודשא בריך הוא אתער

עלמא לאייתאה לאברהם ולקרבא ליה
לגביה, האי אתערותא בגין דזמין יעקב
למיפק מניה ולקיימא תריסר שבטין פלהו
זפאין קמיה דקודשא בריך הוא. צדק
יקראהו לרגלו. דקדשא בריך הוא הוה קרי
ליה תדיר מן יומא דאתברי עלמא כמה דאת
אמר, (ישעיה מא) קורא הדורות מראש, ובגין כך
צדק יקראהו ודאי. לרגלו, לאתחברא ביה
בפולחניה ולקרבא ליה לגביה. כמה דאת
אמר, (שמות יא) העם אשר ברגליו.

דבר אחר מי העיר ממזרח. דמתמן שרותא
דנהורא לאנהרא. בגין דדרום ההוא

תקפא דנהורא דיליה מגו מזרח איהו. ועל
דא מי העיר ההוא נהורא דדרום. ממזרח,

האור שלו הוא מן המזרח. ועל כן, מי העיר - אותו האור של הדרום. ממזרח - משום שהוא

נוסע ונגזן בראשונה, ותשוקתו של אותו הרקיע העליון לתת למזרח.

צדק יקראהו לרגלו - זה המערב, שהוא תמיד קורא לו ולא שוקט, כמו שנאמר (תהלים פג) אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקט אל, משום שהמערב תמיד מתעורר אליו. יתן לפניו גוים ומלכים ירך, שהרי ממנו מקבל את החזק להכניע את כל אותם העמים של העולם.

רבי יהודה אמר, (ישעיה מא) מי העיר ממזרח - זה אברהם, שלא נטל התעוררות אל הקדוש ברוך הוא אלא ממזרח. משום שראה את השמש שיוצאת בבקר מצד המזרח, נטל התעוררות לנפשו שהוא הקדוש ברוך הוא. אמר, זה הוא המלך שבבוא אותי. עבד לו כל היום ההוא. לערב ראה השמש שנאסף [והלכנה יוצאת] והלכנה מאירה. אמר, זה הוא ודאי ששולט על אותה העבודה שעבדתי כל היום הזה, שהנה נחשף לפניו ולא מאיר. עבד לו כל הלילה ההוא.

בבקר ראה שהלכה החשכה והאיר צד המזרח. אמר, ודאי כל אלו יש עליהם מלך ושליט שמנהיג אותם. כיון שראה הקדוש ברוך הוא את תשוקתו של אברהם אליו, אזי התגלה אליו ודבר עמו, שכתוב צדק יקראהו לרגלו, שדבר עמו והתגלה אליו.

רבי יצחק פתח, (שם מה) דבר צדק מגיד משרים. כל דברי הקדוש ברוך הוא הם אמת ועושה משרים. במה הוא עושה משרים? משום שפאשר ברא הקדוש ברוך הוא את העולם, לא היה עומד, והיה מתמוטט לכאן ולכאן. אמר הקדוש ברוך

בגין דאיהו נטיל ואתון בקדמיתא, ותיאובתא דההוא רקיעא עלאה למיהב ליה למזרח.

צדק יקראהו לרגלו. דא מערב, דאיהו קרי ליה תדיר ולא שכין כמה דאת אמר אלהים אל דמי לך אל תחרש ואל תשקוט אל. בגין דמערב אתער תדיר לגביה. יתן לפניו גוים ומלכים ירך. דהא מניה קביל תקפא לאכנעא כל אנון עמין דעלמא.

רבי יהודה אמר (ישעיה מא) מי העיר ממזרח, דא אברהם דלא נטיל אתערותא לגבי קדשא ברין הוא אלא ממזרח, בגין דחמא שמשא דנפיק בצפרא מסטרא דמזרח, נטיל אתערותא לנפשיה דאיהו קדשא ברין הוא. אמר דא הוא מלכא דברא יתי. פלח ליה כל ההוא יומא, לרמשא חמא שמשא דאתכניש (וברהא נפיק) וסיהרא נהרא. אמר דא הוא ודאי דשליט על ההוא פולחנא דפלחית כל האי יומא, דהא אתחשף קמיה ולא נהיר. פלח ליה כל ההוא ליליא.

לצפרא חמא דאזלא חשוכא ואתנהיר סטרא דמזרח. אמר ודאי כל אלן מלכא אית עלייהו ושליט דאנהיג לון. כיון דחמא קדשא ברין הוא תיאובתא דאברהם לגביה, פדין אתגלי עלוי ומליל עמיה, דכתיב צדק יקראהו לרגלו. דמליל עמיה ואתגלי עליה.

רבי יצחק פתח (ישעיה מה) דובר צדק מגיד משרים. (דף פו ע"ב) קדשא ברין הוא כל מלוי אנון בקושטא, ועביד משרים, במה עביד משרים. בגין דכד ברא קדשא ברין הוא עלמא, לא היה קאים והיה מתמוטט להכא ולהכא. אמר ליה קדשא ברין הוא לעלמא, מה לך דאת מתמוטט. אמר ליה,